

رصد و پایش خط خبری

فرادید

۱۲ شهریور ۱۴۰۵

شماره ۹۱

قرارگاه رسانه‌ای جبهه انقلاب
مرکز رصد و پایش

«**فرادید**» گزارش رصدی - تحلیلی از مهم‌ترین اخبار، واکنش‌ها، روندها و موضوعات روز در رسانه‌های داخلی، معاند، بین‌المللی و فضای مجازی است که با بهره‌گیری از سامانه‌ها و داشبوردهای رصدی و ارزیابی تیم تحریریه تخصصی تهیه می‌شود.

خلاصه مدیریتی

بر اساس رصد رسانه‌های داخلی، معاند و برون‌مرزی فارسی‌زبان در روز پنجشنبه ۱۲ شهریور ۱۴۰۵، تورم، جهش ارز و اختلال در تأمین کالاهای اساسی محور اصلی روایت‌های داخلی بود. دنیای اقتصاد، تجارت‌نیوز و رسانه‌های اقتصادی با استناد به تورم نقطه‌ای ۸۹ درصدی مرداد، دلار ۲۲۲ تا ۲۲۴.۵ هزار تومانی و سناریوهای شب عید ۱۴۰۶، از تثبیت اقتصاد تورمی سخن گفتند. هم‌زمان، کمبود واکسن تا مهر، تأخیر ۱۸ ماهه تخصیص ارز و انباشت تعهدات ارزی از سال ۱۳۹۷ تا دهم شهریور ۱۴۰۵، فشار خارجی بر هرمز و تجارت منطقه‌ای را به معیشت و سلامت پیوند زد.

در حوزه منازعه، رسانه‌های آمریکایی و صهیونیستی بر تداوم جنگ، کنترل هرمز و احتمال حملات جدید تمرکز کردند؛ رویترز مهار دامنه جنگ تا انتخابات میان‌دوره‌ای نوامبر را مطرح کرد و سی‌بی‌اس تغییر عنوان عملیات پایان‌یافته در ۵ مه و بازطبقه‌بندی تلفات تیرماه را نشانه مدیریت روایت پنتاگون دانست. در داخل نیز رسانه‌های معاند، اعتراضات معیشتی و مواضع ترامپ را به سناریوی فروپاشی پیوند دادند، هرچند درباره امکان تبدیل نارضایتی به قیام سازمان‌یافته اختلاف داشتند.

در سطح حکمرانی و افکار عمومی، رسانه‌های داخلی درباره بازگشت ارز، مسئولیت شبکه‌های ترستی و تاب‌آوری اجتماعی هشدار دادند و رسانه‌های معاند انتصاب‌های امنیتی، مناقشه صداوسیما در آستانه مهر ۱۴۰۵ و واکنش‌های ۲۴ ساعت اخیر به مواضع ترامپ را برجسته کردند. در خارج، پرونده‌های ادعایی سایبری، نفوذ در کانادا از سال‌های ۲۰۱۳ و ۲۰۱۷ و تلاش اسرائیل برای اثرگذاری بر محتوای دیجیتال، نشان‌دهنده گسترش رقابت از میدان نظامی به عرصه اطلاعات و ادراک است.

رسانه‌های بین‌المللی همچنین تاب‌آوری ایران مقابل تحریم و پیامدهای جهانی بحران هرمز را بررسی کردند؛ وال‌استریت‌ژورنال بر تجربه اقتصادهای تحریم‌شده، نیوزویک بر قیاس ایران با شوروی دهه ۱۹۸۰ و سقوط نفت در سال ۱۹۸۵، و رسانه‌های اقتصادی بر نفت نزدیک صد دلار تمرکز داشتند. هم‌زمان، فشار بر کشاورزان آمریکا پس از انتخابات ۲۰۲۴ و نظرسنجی‌های سال‌های ۲۰۲۵ و ۲۰۲۶ درباره وجهه اسرائیل، هزینه‌های داخلی و اعتباری منازعه را آشکار ساخت. تداوم هم‌زمان فشار اقتصادی، عملیات نظامی و جنگ روایت‌ها، مدیریت منابع ارزی و حفظ انسجام اجتماعی را به اولویت راهبردی تبدیل کرده است.

● اولویت‌سازی توافق با آمریکا

دفتر نماینده ویژه ایران در امور چین، کیهان، تسنیم، جوان و دیگر رسانه‌ها ادعای مشروط‌شدن همکاری پکن به حل اختلاف تهران و واشنگتن را تکذیب و آن را تلاشی برای تضعیف نگاه به شرق دانستند. این مناقشه بیانگر استمرار رقابت داخلی بر سر جهت‌گیری سیاست خارجی است.

● بازآرایی ساختار تصمیم‌گیری امنیتی

بی‌بی‌سی فارسی انتصاب محسن رضایی به دبیری شورای عالی امنیت ملی را نشانه تقویت حلقه نزدیک به رهبری و هماهنگی بیشتر سیاست‌های امنیتی دانست، اما تثبیت موقعیت او میان کانون‌های قدرت را نامطمئن خواند. این روایت بر شخصی‌سازی ساختار تصمیم‌گیری امنیتی تمرکز دارد.

● تشدید مناقشه بر سر رسانه ملی

نهضت آزادی با انتقاد از ساختار انتصاب، نظارت و انحصار صداوسیما، خواستار استقلال مالی و آزادی رسانه‌های خصوصی شد. این بیانیه در آستانه مهر ۱۴۰۵ و پایان حکم مدیریت سازمان، مناقشه‌ای مدیریتی را به مطالبه تغییر ساختاری در نظام رسانه‌ای پیوند می‌دهد.

● پیوند اعتراضات با فشار خارجی

وال‌استریت ژورنال، فاکس‌نیوز و هیل نارضایتی معیشتی را بخشی از راهبرد فشار آمریکا برای تحول سیاسی معرفی کردند؛ میدل‌ایست‌آی درباره امکان تبدیل آن به قیام سازمان‌یافته تردید نشان داد. این پوشش، تحولات داخلی را به متغیری در ارزیابی موفقیت جنگ تبدیل می‌کند.

● بی‌اعتمادی مخالفان به وعده‌های خارجی

ایران‌اینترنشنال در بازتاب دیدگاه مخاطبان و کارکنان خود، نگرانی از سرکوب و بی‌اعتمادی به وعده‌های ترامپ را مانع بازگشت معترضان به خیابان دانست، هرچند از احتمال تغییر رویکرد واشنگتن سخن گفت. این روایت شکاف میان انتظار حمایت خارجی و تجربه رفتار آمریکا را برجسته می‌کند.

● تثبیت نظام تورمی در سلامت

دنیای اقتصاد و تجارت‌نیوز از نهادینه‌شدن تورم و سناریوهای ۵۵.۷ تا ۱۳۳ درصدی شب عید ۱۴۰۶ سخن گفتند؛ انجمن داروسازان نیز کمبود واکسن آنفلوآنزا تا مهر را تأیید کرد. پیوند تورم با کمبود دارو، فشار اقتصادی را برای خانوار ملموس‌تر می‌کند.

● شکاف صادرات و بازگشت ارز

مجلس، دادستانی تهران و دیوان محاسبات از ۸۵.۶ میلیارد دلار تعهد ارزی ایفاننده، تشکیل ۸۳۲ پرونده و مسئولیت وزارت نفت و بانک مرکزی در وصول منابع خبر دادند. این پرونده، کارآمدی حکمرانی ارزی و نظارت بر شبکه‌های تراستی را در معرض ارزیابی قرار می‌دهد.

◎ قیاس اقتصاد ایران با فروپاشی شوروی

نیوزویک با اشاره به تورم نزدیک ۹۰ درصد، افت ارزش ریال و فشارهای نفتی، وضعیت ایران را با شوروی دهه ۱۹۸۰ مقایسه کرد، اما فشار اقتصادی را به‌تنهایی برای فروپاشی کافی ندانست. این قیاس بر فرسایش تدریجی قدرت مانور تهران تمرکز دارد.

◎ چرخه ارز، بدهی و کمبود

رسانه‌های اقتصادی جهش دلار، بازده ۴۱.۹ درصدی اوراق، تأخیر تخصیص ارز و فشار نقدینگی زنجیره دارو را اجزای یک چرخه خودتقویت‌شونده دانستند. افزایش هزینه پول و واردات می‌تواند محدودیت سرمایه در گردش را مستقیماً به کمبود و گرانی منتقل کند.

◎ سرایت ریسک هرمز به واردات

فعالان بخش خصوصی از افزایش بیمه، حمل‌ونقل و زمان انتظار ناشی از ابهام تردد هرمز خبر دادند؛ بازار تلفن همراه نیز رشد ۲۷ تا ۴۶ درصدی برخی قیمت‌ها را تجربه کرده است. استمرار اختلال دریایی، فشار هزینه‌ای را به کالاهای اساسی و مصرفی منتقل می‌کند.

◎ تثبیت رکود تورمی در تولید

داده‌های صنایع تایر، خودرو و معدن از کاهش تولید و فروش واقعی در کنار رشد درآمد اسمی و قیمت‌ها حکایت دارد؛ کمبود گاز نیز چشم‌انداز صنایع را تهدید می‌کند. این واگرایی، رکود بنگاه‌ها را از مسیر اشتغال و خوراک به بحران معیشتی خانوار تبدیل می‌کند.

اجتماعی-فرهنگی

◎ گسترش طنز اعتراضی در فضای مجازی

ایران‌اینترنشنال انتشار ویدئوهای کنایه‌آمیز درباره گرانی و برخورد قضایی را «مقاومت روزمره» و اعتراضی شبکه‌ای و غیرمتمرکز توصیف کرد. بازتولیدپذیری ساده این محتوا، ظرفیت تبدیل تجربه فردی فشار اقتصادی به بیان جمعی نارضایتی را افزایش می‌دهد.

◎ ادراک‌سازی از پایان تاب‌آوری

یادداشت‌های علی ربیعی، روزنامه شرق، رسانه هموطن و مواضع جبهه اصلاحات، فشار معیشتی، دلار ۲۲۰ هزار تومانی و سیاست بنزین را تهدیدی برای تاب‌آوری جامعه معرفی کردند. برجسته‌سازی مذاکره به‌عنوان راه خروج، نگرانی از سرریز بحران اقتصادی به خیابان را نشان می‌دهد.

بخش خارجی

نظامی

◎ زمینه‌سازی برای مشارکت مستقیم نظامی

رسانه‌ها و مقام‌های صهیونیستی با برجسته‌سازی ضعف ادعایی ایران، مواضع تهاجمی آمریکا و آمادگی نیروی هوایی اسرائیل، حضور مستقیم‌تر تل‌آویو در جنگ احتمالی را توجیه کردند. این فضا سازی در پی

انتقال بخشی از هزینه تقابل به آمریکا و متحدان منطقه‌ای است.

● مهار موقت جنگ تا انتخابات

رویترز به نقل از منابع آمریکایی مدعی شد دولت ترامپ برای جلوگیری از آسیب انتخاباتی جمهوری خواهان، دامنه جنگ را تا انتخابات میان دوره‌ای نوامبر محدود نگه می‌دارد، اما تشدید حملات پس از آن محتمل است. سیاست داخلی آمریکا بر زمان بندی عملیات نظامی اثرگذار شده است.

● مدیریت روایت تداوم عملیات نظامی

سی‌بی‌اس گزارش داد پنتاگون از اوت کاربرد عنوان «خشم حماسی» را ممنوع و پایان آن را ۵ مه اعلام کرده، با وجود آنکه درگیری‌ها ادامه یافته است. تغییر طبقه بندی تلفات، ابهام‌های حقوقی و آماری درباره ابعاد واقعی جنگ ایجاد می‌کند.

● نمایش تسلط عملیاتی بر هرمز

ترامپ با ادعای کنترل تنگه هرمز، نابودی تجهیزات ایران و آمادگی برای حملات تازه، برتری اطلاعاتی و نظامی آمریکا را برجسته کرد و تحولات داخلی ایران را نیز به فشار خارجی پیوند زد. این لحن در پی حفظ بازدارندگی بدون پذیرش جنگ فرسایشی است.

● انتقال مسئولیت بن بست امنیتی

معارفو و والا کاهش تمایل دمشق را عامل ناکامی مذاکرات معرفی کردند، اما همزمان بر مخالفت تل‌آویو با عقب نشینی از منطقه حائل تأکید داشتند. این روایت می‌کوشد مطالبات حداکثری و تثبیت حضور نظامی اسرائیل در جنوب سوریه را مشروع جلوه دهد.

● عادی سازی تسلیحات هسته‌ای تاکتیکی

بلومبرگ هشدار داد افزایش نقش سلاح‌های هسته‌ای کم‌توان در راهبرد آمریکا، به ویژه در سناریوی تقابل با چین، مرز جنگ متعارف و هسته‌ای را تضعیف می‌کند. گسترش گزینه‌های ظاهراً محدود، خطر محاسبه اشتباه و تشدید کنترل ناپذیر بحران را افزایش می‌دهد.

● محدود سازی اطلاعات جنگ فرسایشی

واشنگتن پست و اسلیت گزارش دادند پنتاگون پس از افشای مخالفت فرماندهان با تمدید استقرارها، دسترسی به اسناد عملیاتی را محدود کرده است. نگرانی از کاهش ذخایر و آمادگی در اروپا و شرق آسیا، فشار جنگ ایران بر ظرفیت جهانی آمریکا را آشکار می‌کند.

● افزایش مناقشه تلفات غیر نظامی

نیویورک تایمز، آسوشیتد پرس، الجزیره و رویترز حمله به مراسم عروسی سیریک را با احتمال استفاده از مهمات آمریکایی و نقض حقوق بشردوستانه پوشش دادند؛ سنتکام هدف گیری غیرنظامیان را رد کرد. این حادثه مشروعیت حقوقی و سیاسی عملیات آمریکا را تحت فشار قرار می‌دهد.

● بازنمایی ایران به عنوان عامل بی ثباتی

جروزالم پست حملات ایران به مواضع گروه‌های تجزیه طلب در اقلیم کردستان را تلاش برای گسترش جنگ و فشار بر آمریکا معرفی کرد و نقش امنیتی این گروه‌ها را کم رنگ ساخت. این روایت زمینه افزایش فشار بر بغداد و تداوم حضور آمریکا را تقویت می‌کند.

● ادعای حضور مخفی در لبنان

العربیه، یدیعوت آحارونوت و رسانه‌های مخالف مقاومت مدعی شدند نیروهای سپاه با هویت شهروندان فوت شده لبنانی تردد می‌کنند. این ادعا با هدف تضعیف مشروعیت حزب الله، نمایش وابستگی آن به تهران و تقویت مطالبه خلع سلاح مقاومت بازتاب یافته است.

● گسترش جنگ روایت‌های دیجیتال

مؤسسه مطالعات امنیت داخلی اسرائیل خواستار اثرگذاری سازمان یافته بر ویکی‌پدیا، موتورهای جست‌وجو و هوش مصنوعی شد؛ اقدامی که با افت وجهه تل‌آویو در نظرسنجی‌های ۲۰۲۵ و ۲۰۲۶ پیوند دارد. فضای دیجیتال به عرصه‌ای برای بازسازی مشروعیت آسیب‌دیده اسرائیل تبدیل شده است.

بین الملل

● فشار جنگ بر کشاورزی آمریکا

کریستین ساینس مانی‌تور افزایش هزینه سوخت و کود ناشی از جنگ ایران و محدودیت صادرات بر اثر تعرفه‌های ترامپ را عامل بحران مزارع آمریکا دانست. انتقال رکود به اشتغال روستایی می‌تواند حمایت ایالت‌های کشاورزی از جمهوری خواهان پس از انتخابات ۲۰۲۴ را فرسوده کند.

● تردید در کارآمدی فشار اقتصادی

وال استریت ژورنال با مرور تجربه کوبا، کره شمالی، روسیه و ونزوئلا، موفقیت کارزار «روز دی اقتصادی» علیه ایران را محل تردید دانست. تمایز میان تحمیل هزینه و کسب امتیاز سیاسی نشان می‌دهد نتیجه تحریم‌ها به انسداد مسیرهای سازگاری تهران وابسته است.

● نگرانی امنیتی از قراردادهای دولتی

گلوبال نیوز کانادا مدعی شد یک ایرانی تبار باوجود تحقیقات امنیتی از سال ۲۰۱۷، بیش از دو میلیون دلار قرارداد دولتی دریافت کرده است؛ متهم و وکیلش ادعاها را رد کرده‌اند. پرونده، ضعف احتمالی هماهنگی نهادهای امنیتی و اجرایی کانادا را برجسته می‌کند.

● بازنمایی ساختار دوگانه سایبری

ایران اینترنشنال با استناد به کیفرخواست وزارت دادگستری آمریکا، شبکه‌های مینا و سنبل را ساختاری برای عملیات حکومتی و کسب منافع شخصی از باج‌گیری و سرقت اطلاعات معرفی کرد. این روایت در پی پیوند زدن فعالیت سایبری دولتی با جرائم سازمان یافته است.

● محدودیت آمریکا در مهار چین

الجزیره تداوم خرید نفت ایران توسط چین را حاصل محاسبات انرژی و ژئوپلیتیکی دانست و تأکید کرد پکن خواهان شکست تهران یا اتحاد نظامی با آن نیست. واشنگتن بدون تحمیل هزینه سنگین به روابطش با چین، ابزار محدودی برای تغییر این موازنه دارد.

● ابهام در ذخایر اورانیوم غنی شده

نیویورک تایمز به نقل از گزارش آژانس اعلام کرد از ژوئن ۲۰۲۵ دسترسی به فردو، نطنز و اصفهان متوقف شده و وضعیت ۴۴۰ کیلوگرم اورانیوم ۶۰ درصدی قابل راستی آزمایی نیست. استمرار این ابهام، نگرانی‌های اشاعه‌ای و فشار دیپلماتیک را افزایش می‌دهد.

🔴 بازگشت ریسک جنگ به بازارها

رویتزر، بلومبرگ و وال استریت ژورنال از صعود نفت برنت به ۹۵.۶۳ دلار، افزایش طلا و حساسیت بازارها به تردد هرمز خبر دادند. احتمال نفت صد دلاری نشان می‌دهد هر تحول نظامی می‌تواند شوک انرژی را به تورم، نرخ بهره و دارایی‌های امن منتقل کند.

🔴 گسترش فشار اقتصادی چندلایه

گزارش‌های اکسیوس و هشدار صندوق بین‌المللی پول از احتیاط نفتی چین، احتمال همراهی تجاری امارات و افزایش هزینه جهانی انرژی و حمل و نقل حکایت دارد. هم‌زمانی محدودیت‌های انرژی، تجارت و تسویه مالی، امکان جبران فشار یک مسیر از طریق مسیرهای دیگر را کاهش می‌دهد.

فرادید

قرارگاه رسانه‌ای جبهه انقلاب
مرکز رصد و پایش